

**N:o 122.**

Af herr **Ernst Carlson** om anslag för utgifvande på svenska, engelska och franska språken af en statistisk handbok öfver Sverige, dess näringar och samhällsförhållanden.

Vid allmänna konst- och industriutställningen i Stockholm sistlidet år framträdde på ett i ögonen fallande sätt den storartade utveckling, Sveriges andliga och materiella kultur på de senaste årtiondena uppnått. Redan detta innebär en maning att i en öfversigt söka samla de resultat, som under en lång och lyckosam fredstid vunnits och som utgöra ett hedrande vittnesbörd om vårt folks framsteg i olika riktningar.

Väl har ryktet härom genom tidningspressen och ej minst genom den i hufvudstaden under utställningstiden hållna journalistkongressen spridts till olika delar af verlden. Men för att en korrekt och i möjligaste mån mångsidig uppfattning af det nutida Sveriges näringar och kulturförhållanden må göra sig fullt gällande och kännedomen härom blifva lätt tillgänglig för en hvar, som behöfver den, vore af vigt, att ifrågavarande förhållanden gjordes till föremål för en öfverskådlig, under fackmässig ledning utförd statistisk framställning.

En sådan statistisk handbok af lämpligt omfång, som här afses, har vårt land hittills saknat, medan åtskilliga andra länder skaffat sig en dylik och deraf dragit gagn. Visserligen ega vi i det stora verket »Bidrag till Sveriges officiella statistik» ett flertal med omsorg utarbetade årsredogörelser för olika institutioners och näringsgrenars tillstånd. Men dels äro dessa redogörelser för den, som vill hafva kort och klart

besked i olika frågor, alltför vidlyftiga, kostsamma och svåråtkomliga; dels innehålla de, trots sin vidlyftighet, långt ifrån alla de för det praktiska lifvets behof mest oundgängliga uppgifterna. Öfversigter af liknande art med den här åsyftade ha utarbetats till flera världsexpositioner, särskildt till Parisutställningen 1878 och Chicagoutställningen 1893; men dessa öfversigter ha, ehuru förtjenstfulla i sitt slag, måst åstadkommas i hast och utan tillräckliga medel. De ha dessutom, såsom afsedda för de nämnda tillfällena, endast gjorts tillgängliga på främmande språk och sålunda icke kunnat utöfva det inflytande på den allmänna uppfattningen, som vederborts.

Gäfves nu från statens sida understöd till utarbetande under sakkunnig ledning af en lagom vidlyftig statistisk handbok öfver våra närings- och samhällsförhållanden, ligger i öppen dag af hvilken stor nytta en dylik publikation måste blifva ej blott här hemma utan, om den öfversattes till ett par af de viktigaste kulturspråken, äfven i utlandet. Hvar och en, som på ett eller annat sätt deltagit i det offentliga lifvet eller som för sina affärer behöfver upplysning om ett eller annat i ifrågavarande afseenden, skulle i denna publikation finna en pålitlig vägledning. Genom våra konsulter å utrikes orter kunde en dylik framställning, öfversatt på engelska eller franska, tillhandahållas utländska affärsmän och tidningsmän, som önskade vinna kännedom om svenska förhållanden, men nu sakna en tillförlitlig och tidsenlig källa derför. Kändt är nemligen, huru uppgifterna om Sverige i utländska handböcker i allmänhet äro ganska torftiga och ofta vilseledande. Icke minst skulle af en publikation, sådan som den här ifrågasatta, kunna dragas viktiga kommersiella fördelar, om den föreläge färdig till den stora världsutställningen i Paris 1900 och der till lämpliga personer utdelas.

Den sålunda ifrågasatta statistiska handboken öfver Sverige borde i svensk upplaga göras mera omfattande än de ofvan nämnda, till föregående expositioner utarbetade öfversigterna eller omkring 40 ark i omfång. Den borde för att blifva fullt tillförlitlig utgifvas under officiel kontroll, så att ledningen af arbetet uppdroges åt kongl. statistiska centralbyrån eller åt kommerskollegii statistiska afdelning; hvilkendera som skulle få uppdraget, kunde lämpligen öfverlätas åt regeringen att afgöra. Arbetet borde vidare, såsom nämndt, delvis i en något mer sammanträngd form göras tillgängligt på engelska och franska språken, på engelska såsom det för våra förhållanden viktigaste handelsspråket, på franska särskildt med hänsyn till den förestående världsutställningen i Paris.

Hvad det afsedda arbetets närmare beskaffenhet vidkommer, torde

denna bäst antydas genom följande kortfattade utkast till plan för innehållet:

1. *Inledning*: en topografisk, administrativ, konstitutionel och ekonomisk öfverblick; befolkningsförhållanden.
2. *Den materiella kulturen*: jordbruk och boskapsafvel, skogsbruk, bergsbruk, fiske, fabriksväsende, handel och sjöfart; samfärdsmedel.
3. *Den andliga kulturen*: kyrka, lägre och högre undervisningsanstalter, vetenskap och konst.

De olika afdelningarna af handboken böra inledas med en kort återblick på den ifrågavarande kultur- eller näringsgrenens utveckling, men väsentligen framställa dess nuvarande ståndpunkt med angifvande af de ledande krafterna på området samt i fråga om näringsgrenarna, de förnämsta produktionsorterna och producenterna inom hvarje bransch. Arbetet bör ock, der så finnes lämpligt, förses med belysande öfversigtskartor och statistiska diagram, samt ett fullständigt sakregister, så att hvar och en beqvämt må kunna finna hvad han söker. Det helas utstyrsel bör vara solid och tilltalande utan att därför behöfva göras öfverdrifvet dyrbar. Kostnaden för åstadkommande af ett dylikt arbete måste naturligen blifva rätt betydlig. Deremot kan endast af den svenska upplagan, hvars pris dock bör sättas så billigt som möjligt, påräknas någon inkomst genom försäljning. Den utländska upplagan bör nemligen helt och hållet vara afsedd till gratisutdelning vid lämpliga tillfällen för att sprida kännedom om Sveriges produktionsförmåga och öfriga förhållanden. Dessutom torde något kunna inflyta, om arbetet förses med en betald annonsbilaga.

Under nämnda förutsättningar har, med erfarenhet hemtad från publikationer af liknande art, i händelse den svenska upplagan anslås till 1,500 exemplar och den franska och engelska till 3,500 exemplar hvardera, kostnaden för arbetet förslagsvis beräknats sålunda:

Författarehonorar för den svenska upplagan, 40 ark à 125 Kr.	5,000: —
Öfversättningsarfvode för den engelska upplagan, 35 ark, och d:o för den franska, 35 ark, à 70 kr.	» 4,900: —
Redaktionskostnad	» 4,500: —
Tryck och papper för den svenska upplagan om 40 ark	» 4,000: —
D:o för den engelska och franska upplagan om 35 ark hvardera	» 12,000: —
Gravyr och tryck samt papper till kartor och statistiska diagram	» 3,500: —

---

Summa Kronor 33,900: —

	Transport Kronor 33,900: —
Genom försäljning af svenska upplagan och annons- bilaga torde kunna påräknas .....	» 3,900: —
	Återstå Kronor 30,000: —

Det torde vara uppenbart, att ett arbete af denna art, med så dryg utgifningskostnad och så ringa rentabilitet, endast kan åstadkommas genom statsunderstöd. Staten förfogar också i ofvannämnda embetsverk öfver organer, lämpliga att öfvertaga ledningen af arbetets utförande, hvilket naturligen måste fördelas på flera händer. Väl kan den för ändamålet erforderliga utgiftsposten af 30,000 kronor synas betydlig. Men så äro äfven de fördelar, som derigenom skulle tillflyta vår fosterländska odling och ej minst vårt näringslif, rätt beaktansvärda, och i en tid af rikligt flödande statsinkomster torde det vara berättigadt att söka vidtaga sådana åtgärder, som under andra förhållanden måhända ej kunde ifrågasättas.

Utgiften kan utan olägenhet fördelas på två år, endast den vid innevarande års riksdag beslutas. Men detta är af nöden, för så vidt eljes ett af den ifrågasatta publikationens ändamål, nemligen att vid den stundande parisutställningen föreligga färdig och der i sin mån bidra att främja våra afsättningsförhållanden, skall kunna uppnås.

På grund af hvad ofvan anförts får jag hemställa:

*att* Riksdagen måtte, för utgifvande under sakkunnig ledning af en på svenska, engelska och franska språken affattad statistisk handbok öfver Sverige, dess näringar och samhällsförhållanden, under riksstatens sjetje hufvudtitel anvisa ett extra anslag af 30,000 kronor att utgå med hälften eller 15,000 kronor under hvardera af åren 1899 och 1900.

Stockholm i januari 1898.

*Ernst Carlson.*

Häruti instämma:

*Ernst Meyer. M. Arhusiander. C. Faxé. Olof Melin.*